

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні орієнтири НУШ у викладанні музичного мистецтва
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта («музичне мистецтво та англійська мова»)
Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти перший(бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Стратан-Артишкова Тетяна Борисівна
Посилання на сайт
Контактний телефон 0997144377
E-mail викладача: starart05@gmail.com
Графік консультацій середа, 15.00-16.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
5 / 150	10	10	130	залік

Семестр: 6 семестр

Мова навчання: українська

Ключові слова: освіта, мистецька освіта, музично-педагогічна освіта, нова українська школа, майбутній вчитель музичного мистецтва.

Мета та завдання курсу:

Мета вивчення дисципліни - сформувати у студентів систему компетентностей, необхідних для викладання музичного мистецтва у закладах середньої освіти.

Завдання курсу: ознайомити із концептуальними положеннями Нової української школи, розкрити сутність інтеграції в мистецькій освіті, ознайомити з методикою інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі, вплинути на формування ціннісно-особистісної сфери майбутніх фахівців, сформувати готовність студентів до використання інтеграції мистецтв у майбутній професійній діяльності.

Зміст дисципліни «Сучасні орієнтири НУШ у викладанні музичного мистецтва» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері середньої освіти), норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки: успішному вирішенню завдань курсу сприяють міждисциплінарні зв'язки даного курсу з іншими дисциплінами, що забезпечують в комплексі фахову підготовку студента, а також посилюють його професійно-педагогічну спрямованість:

«Філософія»: студенти набувають теоретичні знання з філософії як феномена культури, системи філософського знання. Формування у студентів цілісного уявлення про зародження та розвиток філософського знання, а також про сучасні філософські проблеми світу, людини та суспільства; ознайомлення з основами логіки, релігієзнавства.

* «Історія України», «Історія Української культури»: надає розуміння студентами історії виникнення і формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності соціальних груп в Україні на відповідних етапах історичного розвитку. Вивчення здобутків української матеріальної і духовної культури від її витоків до сьогодення, визначення ролі і місця вітчизняної культури у світовій і європейській спадщині.

* «Історія музичного мистецтва» забезпечує студента знаннями періодизації історії музичного мистецтва, етапи його розвитку. Ця навчальна дисципліна повною мірою здатна формувати естетичні погляди майбутнього професіонала. Вивчення дисципліни «Історія музики» розширює знання про життєвий та творчий

шлях зарубіжних та вітчизняних композиторів, напрями і стилі музичної культури в різні історичні періоди розвитку суспільства; виявляти зв'язок музики з іншими видами мистецтва, літературою, суспільно-історичними подіями, національними традиціями, побутом народу.

* «Історія образотворчого мистецтва» надає студенту можливість у процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається ознайомлення студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва світу, стильовими особливостями мистецтва різних часів, творчістю провідних майстрів, засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології, імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях; видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки, що входять до скарбниці образотворчого мистецтва.

* «Історія мистецтв» передбачає вивчення світових досягнень у галузі образотворчого мистецтва та архітектури, визначних пам'яток світового та вітчизняного мистецтва, розкриття сутності мистецтва як форми суспільної свідомості, як методу естетичного та морального виховання, як засобу художньо-образного пізнання навколишнього світу, сприяє формуванню цілісного уявлення про історичний розвиток мистецтва; засвоєння основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології, розуміння зв'язків історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

Метою навчальної дисципліни «Сучасні орієнтири НУШ у викладанні музичного мистецтва» є : формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва, оволодіння теоретичними знаннями та вміннями застосовувати концептуальні положення Нової української школи у процесі навчання (художньо-інтерпретаційній, творчо-проектувальній діяльності та виробничій практики), у художньо-педагогічному спілкуванні з учнями.

При вивченні дисципліни «Сучасні орієнтири НУШ у викладанні музичного мистецтва» студент повинен **знати**: наукові положення, підходи, принципи Нової української школи; концептуальні й організаційно-методичні засади інтеграції, її філософські, культурологічні, психологічні й методичні основи; розуміти інтеграційні тенденції мистецтва в історично-культурологічній ретроспективі; розуміти становлення ідеї інтеграції різних видів мистецтва у вихованні особистості (історично-ретроспективний аспект), передумови застосування інтеграції різних видів мистецтва в сучасній мистецькій освіті; усвідомлювати необхідність застосування інтегративного підходу у музично-педагогічній діяльності, спрямованість на духовно-творчий розвиток учнів засобами різних видів мистецтва.

Уміти: застосовувати концептуальні положення Нової української школи» у процесі викладання музичних дисциплін; володіти категоріально-поняттєвим апаратом; використовувати наукові підходи: компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований (діалоговий, суб'єкт-суб'єктний), культурологічний, поліхудожній, інтеграційний, комунікативний, творчий у процесі художньо-комунікативного та художньо-педагогічного спілкування; розкривати художньо-образний зміст музичного твору в контексті «художньої картини світу», використовувати різні види мистецтва у процесі художнього пізнання, сприйняття-інтерпретації музичного твору, залучати учнів до взаємодії і співтворчості, самовираження і самореалізації у різних видах музично-творчої діяльності.

Основними формами роботи в процесі вивчення курсу «Сучасні орієнтири НУШ у викладанні музичного мистецтва» є:

- лекції;
- практичні заняття, які забезпечують формування стійких знань основ теорії та методики викладання музичних дисциплін у закладах вищої освіти;
- самостійна підготовка студентів, в ході якої опрацьовується основна та додаткова література з предмету, виконуються індивідуальні навчально-дослідні практичні завдання, групові, творчі завдання та індивідуальні художньо-творчі проекти-презентації, реферати на запропоновані теми.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
---	--------------------------------------

<p>ЗК-3. Здатність до навчання, самонавчання й опанування сучасних знань, необхідних для організації ефективної діяльності у професійній сфері; пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-6. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження й самореалізації; толерантного ставлення до всіх суб'єктів педагогічної взаємодії.</p> <p>ЗК-7. Здатність до організації партнерсько-лідерських стосунків, створення команди однодумців, ухвалення ефективних рішень у стандартних та невизначених умовах та готовність брати відповідальність за результати спільної діяльності.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі принципів і норм педагогічної етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й здобувачами освіти на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.</p> <p>ФК 1. Здатність систематично застосовувати набуті теоретичні і методичні знання, критично аналізувати концептуальні історичні, філософські, психолого-педагогічні, музично-теоретичні, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні принципи, методи і технології з урахуванням англійського контексту.</p> <p>ФК 5. Здатність аналізувати і реалізовувати діючі освітні програми для НУШ та ЗЗСО з мистецтва (інтегрованого курсу «Мистецтво», музичне мистецтво) у професійній діяльності, керуючись нормативними документами законодавчої бази.</p> <p>ФК 6. Здатність до моделювання освітнього процесу в ЗЗСО на основі засвоєних теоретико-методичних знань і практичних умінь з музичного мистецтва, інших видів мистецтв та англійської мови.</p> <p>ФК 10. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті психолого-педагогічні, музично-теоретичні, методичні, англійські знання, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні навички для продовження навчання із значним ступенем автономії.</p>	<p>ПРН 2. Генерувати базові знання та розуміння основ музичного мистецтва, інших видів мистецтв, англійської мови у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 4. Класифікувати, інтегрувати, екстраполювати та інтерпретувати, як державною, так і англійською мовами, музичні твори та мистецькі об'єкти і процеси з урахуванням національних, регіональних контекстів в академічному середовищі.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати знання на сучасному рівні з музичного мистецтва, суміжних мистецтв (вокального, інструментального, образотворчого, хореографічного та ін.) та англійської мови з метою розуміння міждисциплінарних зв'язків між ними для подальшої їх інтеграції в освітньому процесі.</p> <p>ПРН 9. Класифікувати, співвідносити, критично аналізувати й оцінювати відкриті джерела інформації державною і англійською мовами для проведення освітньої діяльності та наукового пошуку.</p> <p>ПРН 13. Створювати в освітньому середовищі партнерсько-лідерські стосунки в командах однодумців, дискутувати, експериментувати, аргументувати, підсумовувати, ухвалювати ефективні рішення у стандартних і невизначених умовах, брати відповідальність за результати спільної діяльності.</p> <p>ПРН 14. Планувати, організовувати, здійснювати, підводити підсумки самостійної роботи, уміти отримувати результат у визначений deadline з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.</p>
--	---

Зміст курсу:

Тема 1. Мета та основні завдання дисципліни. Про документ»Концептуальні засади реформування середньої школи». Мета і формула Нової школи. Ключові компетентності для життя: Педагогіка партнерства. Умотивований учитель. Орієнтація на учня. Виховання на цінностях. Нова структура. Автономія школи і якість освіти. Справедливе фінансування і рівний доступ. Сучасне освітнє середовище. Ключові компетентності Нової української школи. Ідеї дитиноцентризму в Новій українській школі.

Тема 2. Мистецтво у розвитку особистості. Гуманістична, аксіологічна, культурологічна виміри мистецької освіти. Поліхудожнє виховання у вищій та загальній освіті. Мистецтва як окремі дисципліни. Мистецтво як метод навчання. Міждисциплінарний (міжпредметний підхід). Інтегративні функції мистецтва: світоглядна, гуманістична, духовна, виховна, комунікативна, творча, гедоністична, терапевтична. Поняття «інтеграція», «синтез», «взаємодія». Художній діалог. Художнє сприйняття-інтерпретація. Взаємодія мистецтв у розвитку художньо-образного мислення. Інтеграція різних видів мистецтва у розвитку духовно-творчого потенціалу особистості.

Тема 3. Інтеграційні тенденції мистецтва (історично-культурологічний аспект: ретроспективний огляд)). Світоглядно-виховні орієнтири мистецтва стародавніх цивілізацій. Інтеграційні тенденції мистецтва, гуманістичні принципи, виховання мистецтвом, ідеї поліхудожнього розвитку особистості в епоху Середньовіччя та Відродження. Інтеграція мистецтв у різних видах художньої творчості митців Нового часу (поч. XVII –XIX ст.) та раціоналізація художньо-педагогічної свідомості представників освіти цієї епохи. Синтез та взаємодія мистецтв у композиторській та педагогічній практиці українських митців (М. Лисенко, М.Леонтович, К. Стеценко та ін.).

Тема 4. Інтеграційні тенденції мистецтва та їх імплементація в мистецькій освіті Новітнього часу (XX-XXI ст.). «Освіта в мистецтві». «Освіта через мистецтво». Міжкультурний діалог (полікультурний, мультикультурний, крос-культурний). Інтеграційний підхід у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва до художньо-педагогічного спілкування зі школярами. Інноваційні підходи та інтегративні художньо-педагогічні технології у викладанні музичного мистецтва. Концептуальні положення сучасних педагогів-музикантів щодо інтеграції різних видів мистецтва (О.Бузова, Л. Масол, О. Комаровська, Л. Паньків, О. Рудницька, Т. Стратан-Артишкова, О. Шевцова, О.Щолокова та ін.). Новітні технології у викладанні музичного мистецтва (електронна музика, медіа, цифрові технології, комп'ютерне мистецтво як метод, як легітимна форма художньої творчості).

Тема 5. Методологічні засади та особливості методики навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» (Л.М. Масол). (початкова школа, середня школа). Авторська концепція поліцентричної інтеграції навчальної програми курсу «Мистецтво» (Л. Масол, О. Гайдамака, О. Колотило). Художньо-педагогічна драматургія інтегрованих уроків мистецтва; інтегративні технології у викладанні музичного мистецтва: метод порівняння, метод художніх аналогій та художньо-образних асоціацій; методи компаративістики (світоглядно-тематичний, естетико-мистецтвознавчий, комплексний вид інтеграції). Ігрові художньо-педагогічні технології. Освітні (дидактичні) ігри. Ігрові методи з елементами театру та хореографії. Художньо-ігрове моделювання. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології. Художнє сприйняття та інтерпретація. Евристична бесіда. Інтерактивні художньо-педагогічні технології. Метод художньо-творчих проєктів.

Використання інтеграційних технологій у музично-педагогічній діяльності вчителів та викладачів загальної, вищої та спеціалізованої мистецької освіти. Арт-комунікація, івент-проєкти, музикотерапія, творчо-виконавська майстерність (композиторська), творчо-проєктувальна діяльність як інтегративні інноваційні технології. Їх специфіка, роль і сутність в духовно-творчому розвитку учнівської молоді.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Практичні заняття	36		
Самостійна робота	14		
Підсумковий контроль		50	
Залік:	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Практичне заняття 1	1	3	4	7
Практичне заняття 2	1	3	5	7

Практичне заняття 3	1	4	5	7
Практичне заняття 4	1	4	5	7
Практичне заняття 5	2	4	5	8
Максимальна кількість набраних балів	6	18	24	36

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час самостійної роботи

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Самостійна робота 1	0,4	1	2	3
Самостійна робота 2	0,4	1	2	3
Самостійна робота 3	0,4	1	2	3
Самостійна робота 4	0,4	1	2	3
Самостійна робота 5	0,4	2	2	4
Максимальна кількість набраних балів	2	6	10	14

Таблиця 4. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	Відмінно
Залік: Аспекти оцінювання				
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, знання з дисципліни	5	8	10	15
Адекватність наведених прикладів, знання теоретичного матеріалу; здатність аналізувати, критично мислити, рефлексувати	5	8	10	15
Аргументованість, логічність й послідовність відповіді, адекватне використання й володіння поняттєво-термінологічним апаратом, науково-педагогічною та художньо-мистецтвознавчою термінологією; переконливість та повнота викладу .	3	5	8	10
Знання світового і поліхудожнього контексту, культурологічного, мистецтвознавчого та педагогічного аспектів	3	5	8	10
Максимальна кількість набраних балів	16	26	36	50

Таблиця 5. Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
39-50	відмінно	зараховано	A (відмінно)
32-38	добре		B (добре)
26-31			C (добре)
21-25			задовільно
14-20	E (задовільно)		
8-13	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-7	Незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 6. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	Відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	Добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			Задовільно
50-57	E (задовільно)		
35-49	Незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	Незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Бондар С. П. Педагогічна технологія: становлення, термінологія, сутність, структура. Переяслав-Хмельницький, 2002. 137 с.

2. Бузова О. Д. Удосконалення музичної підготовки майбутніх учителів музики засобами поліхудожнього виховання : монографія. Бердянськ, БДПУ, 2012. 168 с.
3. Горбенко О. Б. Музично-виконавська підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва : навч.-метод. посіб. Кіровоград, 2012. 84 с.
4. Гузій Н. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія [керівн. авт. кол. Н. В. Гузій]; К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 432 с.
5. Єременко О. В. Підготовка магістрів музичного мистецтва : теорія і методика навчання : [монографія] . К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 434 с.
6. Завалко К. В. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти : [монографія] Черкаси : Черкаський ЦНП, 2013. 520 с.
7. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: монографія. Черкаси : Вид. від ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.
8. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта : теорія і практика. К. : Промінь, 2006. 432 с.
9. Михаськова М. А. Система формування професійного досвіду музично-педагогічної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва : монографія. Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2020. 521 с.
10. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості. К. : Знання України, 2004. 264 с.
11. Олексюк О. М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. К. : КНУКіМ, 2006. 188 с.
12. Орлов В. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: Теорія і технологія: Монографія / За заг. ред. І. А. Зязюна. К.: Наукова думка, 2003. 262 с.
13. Основи професійного становлення особистості сучасного вчителя: Навчальний посібник. Кіровоград, РВВ КДПУ, 2006. 216 с.
14. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва : теорія і методика мистецьких дисциплін : навч. посіб. К. : Освіта України, 2008. 274 с.
15. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : Навч.-метод. посібник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2011. 640 с.
16. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб., К., 2002. 270 с.
17. Сегеда Н. А. Професійний розвиток викладача музичного мистецтва : історія, методологія, теорія : [монографія]. К. : НПУ, 2011. 273 с.
18. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. К.: Мілені, ум, 2006. 344 с.
19. Стратан-Артишкова Т. Б., Шевцова О. Б. Музичне мистецтво в контексті художньої культури: навчально-методичний посібник. Кропивницький: ФОП Піскова М. А., 2023. 105 с.
20. Стратан-Артишкова Т. Б., Шевцова О. Б. Основи композиторської майстерності: [Навчально-методичний посібник]. Кропивницький: ФОП Піскова М. А., 2023. 90 с.
21. Стратан-Артишкова Т. Б. Творчо-виконавська підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва: монографія. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 448 с.

Додаткова:

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. 336 с.
2. Венгринюк О. В. Створення творчого середовища в мистецькому просторі для вчителів музичного мистецтва. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка, 2019. Вип. 176. С. 234–237.
3. Гуральник Н. П. Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і виховання : навч.-метод. посіб. для вищих освітніх закладів. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 276 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник. 3-тє видання (виправлене) Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
5. Душний А. І. Активізація творчої діяльності майбутніх учителів музики. Педагогіка і психологія професійної освіти : науково-методичний журнал. Львів, 2005. С. 73–80.
6. Орлов В. Ф. Педагогічна майстерність викладача мистецьких дисциплін : навч.-метод. посіб. / В. Ф. Орлов, О. О. Фурса, О. В. Баніт. К. : Едельвейс, 2012. 272 с.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

8. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. та ін.] ; за ред. З.Н. Курлянд. [2-ге вид.]. К. : Знання, 2005. 399 с.
9. Педагогічна майстерність : підручник для студ. вищ. пед. навч. закладів / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривоніс та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., доп. і перероб. К. : Вища школа, 2004. 422 с.
10. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Вид. 2-е, випр. і доп. Харків: «ОВС», 2006. 224 с.
11. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. 616 с.
12. Соломаха С. О. Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури : посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2017. 158 с.
13. Стратан-Артишкова Т.Б., Шевцова О.Б. Словник-довідник до курсу «Музичне мистецтво в контексті художньої культури». Словник-довідник. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2023. 92 с.
14. Теслюк В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача: теоретико-методичний аспект: монографія. К: Видавництво Ліра. К, 2018. 260 с.
15. Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / І.А. Зязюн, Г.Г. Філіпчук, О.М. Отич та ін.; за наук. ред., передм. і післямова О.М.Отич. Бердянськ, 2013. 340 с.
16. Шевцова О.Б. Художньо-діалогова взаємодія у формуванні музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Theoretical and practical aspects of modern scientific research: збірник наукових праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами I Міжнародної науково-практичної конференції (Т.2), м. Сеул, 30 квітня 2021 р. Вінниця-Сеул: Європейська наукова платформа, Case Co., Ltd., 2021. 230 с. С. 107–109.
17. Щербак І.В. Підготовка вчителя музичного мистецтва до громадянського виховання: навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 200 с.
18. Щолокова О. П. Методика викладання світової художньої культури: підручник. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 288 с.

1.

Інформаційні ресурси

1. *Бердянський державний педагогічний університет*. – Режим доступу : <http://bdpu.org/>